

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ

PRÁCE SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

ŠTÁTNICOVÉ OTÁZKY PRE BAKALÁRSKE ŠTÚDIUM V ŠTUDIJNOM ODBORE SOCIÁLNA PRÁCA

SOCIÁLNA PRÁCA A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

1. Fenomén pomoci v dejinách (starovek – prvá pol. 19. stor.). Charitatívna pomoc (vplyv kresťanstva). Vybrané osobnosti a míľniky.
2. Historický kontext vývoja sociálnej práce od druhej polovice 19. storočia do súčasnosti vo svete a na Slovensku. Významné osobnosti a míľniky sociálnej práce.
3. Vývoj sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia v 19. a 20. storočí (Bismarck, Keynes, Beveridge, Myrdal atď.). Vplyv sociálnej náuky Cirkvi na vývoj v sociálnej politike.
4. Vývoj sociálnej politiky na našom území od roku 1918 po súčasnosť. Transformácia sociálnej sféry po roku 1989 (z pohľadu sociálnej politiky aj sociálneho zabezpečenia v obdobiach: 1989 - 1993, 1993 - 1998, 1998 - 2006, 2006 - súčasnosť).
5. Ľudské práva a sociálna spravodlivosť ako základné princípy súčasnej sociálnej práce a sociálnej politiky. Základné kategórie ľudských práv a záväznosť medzinárodných právnych noriem. Význam sociálnych práv.
6. Sociálna práca ako vedná disciplína. Atribúty vedy. Špecifiká sociálnej práce ako vednej disciplíny.
7. Vzťah sociálnej práce a iných vedných disciplín (sociálna filozofia, sociológia, psychologické a zdravotnícke disciplíny...). Spoločné znaky a rozdiely. Vzťah sociálnej pedagogiky a sociálnej práce. Spoločné znaky a rozdiely.
8. Význam práva v sociálnej práci, vzťah občianskeho a rodinného práva /spôsobilosť na právne úkony fyzickej osoby /vznik, zmena, zánik/, zastupovanie v občianskoprávných vzťahoch, právne úkony, spôsobilosť na uzavretie manželstva/vznik a zánik manželstva/, druhy vyživovacích povinností, osvojenie, opatrovníctvo a poručníctvo/.
9. Správne právo, ako súčasť práva verejného - základné zásady správneho konania, procesný postup konania a rozhodovania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických a právnických osôb v sociálnej práci, náležitosti rozhodnutia /formálne a obsahové náležitosti/.
10. Sociálna práca ako odbor vzdelania. Medzinárodný rámec (IASSW, Globálne štandardy). Charakteristika študijného odboru sociálna práca. Profil absolventa sociálnej práce.

11. Vzdelávanie v sociálnej práci na Slovensku po roku 1989. Ďalšie vzdelávanie sociálnych pracovníkov (aj podľa zákona o sociálnej práci). Profesionálne organizácie sociálnej práce na Slovensku. Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce.
12. Praktické aktivity (projekty) vysokých škôl v oblasti sociálnej práce (napr. VŠ ZaSP sv. Alžbety v Bratislave).
13. Sociálny pracovník. Kvalifikačné a osobnostné predpoklady pre výkon sociálnej práce. Zákon o sociálnej práci (2014). Profesionálne kompetencie a roly sociálneho pracovníka.
14. Vzťah sociálneho pracovníka a klienta. Kreovanie vzťahu sociálny pracovník – klient. Orientácie sociálnych pracovníkov.
15. Sociálna opora, sociálna podpora, sociálna sieť. Vymedzenie pojmov. Zásadné predpoklady pre dobre fungujúcu sociálnu sieť.
16. Sociálna politika, jej definovania. Vzťah sociálnej práce a sociálnej politiky.
17. Subjekty sociálnej politiky a subjekty sociálneho zabezpečenia. Sociálna správa.
18. Ciele, princípy a funkcie sociálnej politiky.
19. Nástroje sociálnej politiky, vymedzenie a základná charakteristika.
20. Sociálna udalosť. Klasifikácia sociálnych udalostí a ich špecifiká.
21. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie v oblasti zdravia a choroby. Zdravotné poistenie a nemocenské poistenie. Úrazové poistenie.
22. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie ťažkého zdravotného postihnutia a invalidity. Dávky a služby sociálneho zabezpečenia.
23. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie osôb vyššieho veku (seniorov). Dôchodkové poistenie (legislatíva, podsystémy).
24. Sociálna politika zamestnanosti a sociálne zabezpečenie v nezamestnanosti.
25. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie rodiny - štátna sociálna podpora.
26. Štátna sociálna pomoc (legislatíva, rozdelenie) a základné nástroje – životné minimum, hmotná núdza, riešenie nepriaznivej životnej situácie.
27. Sociálne služby. Legislatíva, definovanie, formy a druhy sociálnych služieb. Poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb.
28. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela a jej legislatívne ukotvenie.
29. Verejná sociálna správa, systém a kompetencie orgánov verejnej správy v sociálnej oblasti. Transformácia verejnej sociálnej správy po roku 1989.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ

PRÁCE SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

ŠTÁTNICOVÉ OTÁZKY PRE BAKALÁRSKE ŠTÚDIUM V ŠTUDIJNOM ODBORE SOCIÁLNA PRÁCA

METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. Terminologické vymedzenie pojmov: metódy sociálnej práce, techniky, metodika, prístupy v sociálnej práci. Klasifikácia metód sociálnej práce.
2. Komunikácia v sociálnej práci. Verbálna a neverbálna komunikácia. Zásady optimálnej komunikácie.
3. Klient sociálnej práce, typológie klientov.
4. Sociálne fungovanie. Sociálne prostredie ako objekt sociálnej práce.
5. Prípadová sociálna práca. Stručný vývoj. Jej základné princípy a teoretické koncepty v súčasnosti.
6. Prvý kontakt s klientom. Jeho dôležitosť. Nadviazanie komunikácie s klientom. Špecifiká práce s nedobrovoľným klientom a klientom v odpore.
7. Sociálne hodnotenie (základné diagnostické metódy, proces diagnostikovania, sociálna diagnóza, posúdenie životnej situácie klienta).
8. Sociálna intervencia a sociálna terapia. Rozlíšenie pojmov. Bežná a krízová intervencia. Opis vybraných typov sociálnej intervencie.
9. Ukončenie intervencie. Dôležitosť evaluácie a katamnézy v sociálnej práci s jednotlivcom. Administrácia a dokumentácia v sociálnej práci.
10. Význam kazuistiky a jej využitie v činnostiach sociálneho pracovníka. Štruktúra kazuistiky. Druhy, funkcie a štýly kazuistiky, kazuistický prístup.
11. Prípadový manažment (case management a care management). Sociálny pracovník ako manažér.
12. Sociálna prevencia, charakteristika pojmu, vykonávanie sociálnej prevencie pre maloleté a plnoleté osoby. Formy sociálnej prevencie.
13. Sociálna patológia a deviácia. Teórie príčin vzniku deviantného správania. Vymedzenie relevantných pojmov (norma, normalita, tolerančný limit, sociálna kontrola). Znaky sociálnej patológie. Príklady a klasifikácie deviácie / sociálno-patologického javu (napr. novodobé závislosti, suicidálne jednanie, látkové a nelátkové závislosti, sekty, vandalizmus, deviácie v súvislosti s body image a s prostredím rodiny a pod.)
14. Metódy sociálnej práce so závislými a spoluzávislými. Filozofia harm reduction. Resocializácia klientov závislých od drog.
15. Sociálna práca v problematike prostitúcie a obchodovania s ľuďmi. Dôležitosť streetworku v problematike prostitúcie.
16. Sociálna práca s ľuďmi bez domova. Systémový prístup. Metódy sociálnej práce a sociálne služby.

17. Domáce násilie ako sociálno-patologický jav. Prevencia a metódy sociálnej práce s dospelými obeťami domáceho násilia. Zariadenia sociálnych služieb a SPODaSK vhodné pre komplexnú formu pomoci.
18. Sociálna pediatria. Syndróm CAN a CSA, Baby shaken syndróm, Múchhausenou syndróm v zastúpení (by proxy), hospitalizmus, iatrogénne poškodenie, depriváčne reakcie. charakteristika pojmov.
19. Krízová intervencia.
20. Mediácia. Jej základné princípy. Kvalifikačné predpoklady mediátora. Mediácia v sociálnej práci. Mediácia v systéme sociálnej práce.
21. Sociálna práca s osobami s ťažkým zdravotným postihnutím. Druhy zdravotného postihnutia. Sociálne dôsledky ŤZP a možnosti ich kompenzácie. Zákon č. 447/2008 Z.z. Sociálne služby a metódy sociálnej práce s osobami s ŤZP. Sociálna rehabilitácia.
22. Opatrovateľská služba a osobná asistencia. Podporné služby. Odľahčovania služba.
23. Sociálna práca s marginalizovaným Rómskym spoločenstvom.
24. Sociálna práca so žiadateľmi o azyl. Výchova k tolerancii, inklúzia azyllantov do spoločnosti.
25. Projektovanie v sociálnej práci. Typy projektov. Štruktúra projektov. Zdroje financovania sociálnych projektov.
26. Sociálna práca v neziskovom sektore. Význam mimovládneho sektoru v spoločnosti. Výhody a riziká mimovládneho sektora. Príprava dobrovoľníkov a práca s dobrovoľníkmi v sociálnych organizáciách.
27. Svojpomoc a svojpomocné skupiny. Kooperácia a komunikácia v svojpomocnej skupine. Dôležitosť svojpomocných skupín v prevencii závislosti.
28. Etika v sociálnej práci. Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce v Slovenskej republike (2015, 2021). Etická zodpovednosť voči klientom.
29. Etický problém a etická dilema. Systematický postup riešenia etickej dilemy v sociálnej práci.
30. Krízový manažment katastrof so zameraním na incidenty v súvislosti s výkonom sociálnej práce a humanitárnej pomoci. Základné definície, klasifikácia a postupy pri manažmente katastrof. Základy psychickej prvej pomoci. Post-traumatická stresová porucha (PTSD). Post-traumatický rast. Prevencia syndrómu vyhorenia zasahujúcich.

Základná literatúra

- BOTEK, O. 2009. *Sociálna politika pre sociálnych pracovníkov*. Piešťany: PN Print.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. et al. 2011. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. a kol. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce I*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- SCHAVEL, M. et al. 2010. *Sociálna prevencia*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- Aktuálna legislatíva v SR.
- Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce SR*.
- http://socialnapraca.sk/wp-content/uploads/2021/07/Etický-kodex_2-revizia_2021_FINAL_snem-27_4_2021-1-1.pdf
- DUDOVÁ, I. et al. 2018. *Sociálna politika*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. Ekonomia, 704. ISBN 9788081688669.
- RÁC, I. 2019. *Sociálna prevencia*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, 2019. ISBN 9788055814421.

Rozširujúca literatúra

- BRNULA, P. 2010. *Základy sociálnej práce so žiadateľmi o azyl a azylantmi*. Prešov: Iris.
- BRNULA, P. – KUSIN, V. 2013. *Fenomén pomoci v sociálnom myslení*. Bratislava: Iris.
- HETTEŠ, M. 2013. *Sociálna súdržnosť a istota v sociálnej práci*. Nitra: UKF.
- HETTEŠ, M. 2013. *Zamestnanosť a sociálna práca*. Bratislava: VŠZSP.
- HUČÍK, J. – HUČÍKOVÁ, A. 2009. *Kazuistika v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MATOUŠEK, O. et al. 2007. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MATOUŠEK, O. et al. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MÁTEL, A. a kol. 2016. *Etické kódexy sociálnej práce*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- MYDLÍKOVÁ, E. 2010. *Sociálna práca v neziskovom sektore*. Bratislava: Vydavateľstvo UK.
- SCHAVEL, M. et al. 2008. *Sociálna práca vo verejnej správe*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. et al. 2011. *Metódy sociálnej práce v praxi*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – ROHÁČ, J. 2008. *Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – SCHAVEL, M. – ONDRUŠOVÁ, Z. – NAVRÁTIL, P. 2009. *Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- Webová stránka Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce <http://socialnapraca.sk/>
- TOMEŠ, I. 2010. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.